

دانش‌های زبانی و ادبی

درس سیزدهم

نکته‌ی اول: فعل ماضی

طبق دانسته‌های پیشین، می‌دانیم که فعل ماضی، بیانگر انجام کار در زمان گذشته است.

پیش از آموختن شیوه‌ی ساخت فعل ماضی، باید یا دو مفهوم آشنا شویم:

(۱) بن ماضی: برای ساختن بن ماضی، کافی است حرف «ن» را از آخر مصدرِ فعلِ موردِ نظر حذف

کنیم. رفتن ← رفت ساختن ← ساخت

(۲) شناسه: هر شخص از شخص‌های شش‌گانه‌ی زبان فارسی یک شناسه هم در آخر فعل دارد. در

افعال ماضی، فعل سوم شخص مفرد، شناسه ندارد که در دستور زبان فارسی آن را با نشانه‌ی

تهی (∅) نشان می‌دهند. به این ترتیب:

شخص	مفرد	جمع
اول شخص	م	یم
دوم شخص	ی	ید
سوم شخص	∅	ند

شیوه‌ی ساخت فعل ماضی: بن ماضی + شناسه

شاهی نژاد

فارسی هفتم (اول متوسطه‌ی اول)

رفتم - رفتی - رفت - رفتیم - رفتید - رفتند

ساختم - ساختی - ساخت - ساختیم - ساختید - ساختند

همان‌طور که در مثال‌ها می‌بینید، صیغه‌ی سوم شخص مفرد فعل ماضی ساده، همان بن ماضی است.

نکته‌ی دوّم: نظم و نثر

متن: ۱- نظم (شعر) ۲- نثر

نظم: قصیده، غزل، قطعه، مثنوی، رباعی، و...

نثر: ۱- ساده ۲- ادبی

۱) نثر ساده

آن است که نویسنده در آن بسیار طبیعی، ساده و روان می‌نویسد و در طول آن از پیچیدگی و زینت دادن به آن خودداری می‌کند؛ چراکه هدف اصلی آن رساندن پیام به مخاطب است. پس شرط اول در انتقال پیام ساده‌نویسی آن است.

۲) نثر ادبی

آن است که نویسنده در آن بیش از هرچیز به آرایش و زیبایی کلام خود توجه دارد تا به این وسیله تأثیر کلام خود را بر روی مخاطب بیشتر کند. هدف نثر ادبی، زیبایی‌آفرینی و آفرینش هنر است.